

Дзвоник

№73

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 5 рік видання, квітень, 2013 рік

Dzvonuk (Clopotel)

№ 73, 2013 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Михайло Трайста, Марія
Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Богдан СТЕЛЬМАХ

Писанка

Як нарешті панна-писанка
написалася,
То при всіх своєю вродою
запишалася:
і віком весняним,
і личком рум'яним,
і косою вітвистою,
і сорочкою барвистою,
і спідничкою-міні,
і «перчиком» на коліні...
– Ось була я, – каже, – білою,
як стіна,
А зробилася розцнілою,
як весна!
А ми до писанки:
– Почекай-но, панно-писанко,
зупинися,
Перед люстром у тарільчику
покрутись,
Бо ж такою ти зробилася
не одразу –
Хтось чогось тобі та виділив
на окрасу?
А писанка до нас:
– Всі всього потрошку:
Бджілка – дрібку воску,
Голка – кінчик вушка,
Щоб чим тонша смужка,
Свічечка – племінчик,
Сонечко – промінчик,
Цибулина – гарну
Золотисту барву,
Небо – барву лену,
А трава – зелену...
Всю ж мене списали
Пальчики Оксани...
Потім освятило
Просяне кропило...
Потім... всім я щиро
Дякую за це!
Особливо! – курці,
Що знесла яйце!

Зоряна ЖИВКА

Вітерець-Благовісник

(Великодня казка)

На хмарині сидів Ангел і славив Бога.
Він грав на арфі та співав:

*Бог є любов,
Піклується про тебе,
Дарує знов
Тобі Він сонце й небо...*

Повз хмаринку пролітав теплий весняний Вітерець. Він дуже поспішав, тому не міг дослухати пісню до кінця, але перші два слова дуже запали йому в серце. «Бідні, бідні люди! Вони завжди сумні, змучені й заклопотані. Мабуть вони не знають, що є Господь, який щодня дбає про них. Обов'язково слід сказати людям, що Бог є,» – подумав Вітер.

Того дня, пролітаючи вулицями міста, він кожному перехожому шепотів на вухо цю добру звістку.

– Бог є!

– Ну то й що? Яка різниця? – стомлено відмахнулася пані з двома торбами, яка дуже поспішала.

– Як «то й що?»! Адже Він любить вас і піклується про все у вашому житті!.. – не вгавав Вітер, але заклопотана жіночка його вже не чула.

– Бог є! – промовив легкокрилий благовісник до молодика з цигаркою на автобусній зупинці.

– Відчепись! – і парубчина вилаявся, сідаючи в автобус.

Вулицею йшов зажурений чоловік, який болісно роздумував про щось.

– Бог є! – спробував потішити його Вітер.

– Нема, нема твого Бога! Де Він був, коли гинула моя родина? Чому на світі стільки зла? Геть!

Засмучений Вітер сів на лавці в парку та заплакав:

– Господи, чому все так виходить? Я ж

хотів утішити людей, а вони навіть слухати про Тебе не хочуть! Що мені робити?

І, ніби у відповідь, долинула до нього пісня Ангела, що сидів на хмарині:

*Бог наш Отець,
І в найтемнішій ночі*

*До всіх сердець
Постукати Він хоче.*

Вітер хуленько витер сльози й подумав: «Спробую ще раз!»

– Бог є! – він прошепотів сивій бабусі, що сиділа поряд.

– Я знаю, – всміхнулася старенька, – Він завжди піклується про мене.

– Бог є! – промовив Вітер до школярки, яка стрибала в

«класи».

– Ага, це ж Він допоміг мені написати диктант на «відмінно»! – похвалилася мала.

– Бог є! – сказав літун до сумноокого задуманого пана, що йшов парком.

– Дякую, тепер я знаю, де шукати підтримки. Істинно, Бог може й найглибше горе просвітлити радістю.

Натхнений успіхом, Вітерець полетів благовістити далі: «Господи, який я щасливий, коли люди усміхаються!»

Наступного ранку він знову пролітав повз хмарину, на якій сидів Ангел і славив Бога:

«Христос воскрес!» –

Лунає всюди!

Творця чудес

Прославте, люди!

– Овва! Сьогодні Великдень! – зрадив Вітер. – Яку чудову новину я можу повідомити кожному серцю!

І він полетів, наспівуючи й собі:

Христос воскрес!

Радіймо нині!

Хай до Небес

Хваління лине!

Оксана ІВАНЕНКО

МАЛЕНЬКИМ ПРО ВЕЛИКОГО ТАРАСА

III

Був у тому селі учителем п'яничка-дяк. Дяки у церкві співали, читали вголос церковні книги, допомагали панам. В ті часи вони бували і учителями в школах.

Після смерті батька Тарас прийшов до учителя-дяка. Сказав йому:

– Все робитиму для вас: воду носитиму, дрова колотиму, в школі прибиратиму, тільки дозвольте жити в школі і вчитись.

Дуже Тарас вчитись хотів.

Дяк погодився. Ще б пак – даровий наймит! Та більше знущався він з Тараса, ніж учив його.

Завжди голодний, обідраний був Тарас, а п'яний дяк не шкодував для школярів ляпасів та березової каші – себто бив усіх нещадно березовими різками.

Втік від нього Тарас. Він чув, що в сусідньому селі дяк дуже письменний, живе добре, не те, що цей п'яничка, і до того ж маляр.

– Може, вивчить мене! – подумав Тарас і прийшов до нього.

Та новий вчитель наказав одразу Тарасові воду носити з річки аж на гору, де його хата стояла, потім фарбу примусив розтирати, а вчити й не збирався.

Пішов від нього Тарас до третього дяка, теж маляра.

– Вивчить мене малювати! – попросив хлопець. – Усе вам робитиму, що накажете.

Але той тільки глянув на Тараса і мовив:

– Нічого з тебе не вийде. Ні швець, ні кравець, ні на дуді грець.

Повернувся сумний Тарас у своє село та й пішов у найми.

IV

Весь час мріяв Тарас вчитися малювати. Заробить якусь копійку, купить своїм бідним сестричкам Яринці і сліпенькій

Марійці цукерку чи бубличок, а собі аркушик грубого сірого паперу. Сховається десь у бур'янах, малює і співає сумні пісні. Дуже хороший був голос у Тараса, і він добре співав.

Через деякий час знову він пішов у інше село ще до одного вчителя, і той погодився взяти його в учні. Треба було тільки дозвіл від пана мати.

Та коли прийшов до панського управителя за дозволом, той залишив хлопця у пана «козачком» – прислужником.

Сидить пан у кріслі, нічого не робить, тільки Тарасові гукає:

– Подай води! Віджени муху!.. Подай люльку!.. Що ти там розспівався? Ану помовч!

Пан багато їздив і скрізь брав з собою Тараса, щоб той йому прислужував у дорозі. Деякий час жив пан у литовському місті Вільнюсі – Вільні, як тоді його називали. Якось поїхав пан зі своєю дружиною на бал, а Тарас сів малювати.

Так захопився, що й не чув, як пан повернувся. Бачить пан – Тарас малює. Розлютився і наказав від-

шмагати хлопця на стайні. А проте вирішив пан, що добре мати свого власного художника.

Незабаром він віддав Тараса вчитися до одного професора малювання.

V

Та недовго провчився Тарас. Пан переїхав до Петербурга.

Їхав пан каретою, а вся челядь йшла пішки за возами, навантаженими панським добром. А була вже зима. Віхола замітала шляхи, сніг сліпив очі. Чвалав і Тарас у дірявих чоботях... Потім писав Тарас про цей шлях:

Далекий шлях, пани-брати,

Знаю його, знаю!

Аж на серці похолоне,

Як його згадаю.
 Попоміряв і я колись –
 Щоб його не мірять!..
 Розказав би про те лихо,
 Та чи ж то повірять?

...Минав Тарасові вісімнадцятий рік. Почав він просити пана віддати його хоча б у малярську артіль. Пан і віддав Тараса в учні до майстра-маляра. Той маляр хоч славився хорошим майстром, та людиною був жорстокою, скупюю. Працювати примушував він свою артіль – хлопців-підмайстрів – цілісінський день, майже без перепочинку. Оздоблювали вони покої, фарбували стіни, стелі. Жили хлопці надголодь, ходили в замурзаних халатах, спали на голих, блаґеньких матрацах на горищі над квартирою майстра-хазяїна.

У Петербурзі влітку бувають білі ночі – тоді видно, як удень. От білими ночами став Тарас тікати зі свого горища у великий, гарний сад, який і тепер зветься Літнім. Сяде він там на перекинутому відрі з-під фарби і перемальовує статуї, які стоять у Літньому саду. А то замислиться, замріється, згадає рідну свою Україну, Дніпро, і хочеться йому заспівати про них, про рідних, далеких, нещасних людей. І в голові складались, немов пісні, свої власні вірші.

На тому папері, що він брав для малювання, він почав записувати ці вірші, і один з найперших починався так:

*Реве та стогне Дніпр широкий,
 Сердитий вітер завива,
 Додолу верби гне високі,
 Горами хвилю підійма.
 І блідий місяць на ту пору
 Із хмари де-де виглядав,
 Неначе човен в синім морі,
 То виринав, то потопав.
 Ще треті півні не співали,
 Ніхто ніде не гомонів,
 Сичі в гаю перекликались,
 Та ясен раз у раз скрипів.*

Якось уночі гуляв у тому саду молодий художник. Побачив він – сидить хлопець, малює. Підійшов, поглянув.

– Дуже добре малюєш! – сказав художник. – Ти вчишся малювати?

– Я працюю в артілі майстра-маляра.

– А звідки ж ти?

– Я з України.

А молодий той художник, Іван Сошенко, і сам був з України. Він про все розпитав Тараса і вирішив будь-що допомогти йому, бо був доброю, чулою людиною.

(Далі буде)

Тарас ШЕВЧЕНКО

На Великдень на соломі...

На Великдень на соломі
 Против сонця діти
 Грались собі крашанками
 Та й стали хвалитись
 Обновами. Тому к святкам
 З лиштвюю пошили
 Сорочечку. А тій стьожку,
 Тій стрічку купили.
 Кому шапочку смушеву,
 Чобітки шкапові,
 Кому свитку. Одна тільки
 Сидить без обнови
 Сиріточка, рученята
 Сховавши в рукава.
 – Мені мати купувала.
 – Мені батько справив.
 – А мені хрещена мати
 Лиштвю вишивала.
 – А я в попа обідала. –
 Сирітка сказала.

За сонцем хмаронька пливе...

За сонцем хмаронька пливе,
 Червоні поли розстилає
 І сонце спатоньки зове
 У синє море: покриває
 Рожевою пеленою,
 Мов мати дитину.
 Очам любо. Годиночку,
 Малую годину
 Ніби серце одпочине,
 З Богом заговорить...
 А туман, неначе ворог,
 Закриває море
 І хмароньку рожевую,
 І тьму за собою
 Розстилає туман сивий,
 І тьмою німою
 Оповіє тобі душу,
 Й не знаєш, де дітись,
 І ждеш його, того світу,
 Мов матері діти.

Ірина МОЙСЕЙ

Писанки для мами й тата

Пальчики у Маринки не те що затерпли, занімили уже, але вона не здавалась. Вкотре піднесла писачок до запаленої свічки, потримала над вогнем і, зосередившись, попробувала провести на яєчку рівну лінію. Та раптом – хресь! Дівчинка розчаровано наморщила носик.

Маринка дуже хотіла розписати гарну писанку для мами і ще одну для тата. Вона вже цілий рік не бачила їх і дуже скучала. Але скоро вони повернуться із далекого краю, куди поїхали заробити грошей, мама по телефону сказала їй, що на Великдень приїдуть.

Цілий тиждень Маринка надокучала бабусі, щоб та навчила її розписувати писанки, а сьогодні нарешті бабуся знайшла

часу, навіть видула десяток яєць для такої справи. «Тільки гляди, видуті яйця дуже крихкі, тримати в руці їх треба дуже ніжно», – наказувала вона онучці, запалюючи свічку. Потім дала їй в руку писачок, показала, як правильно його тримати. В другу руку легко поклала яйце. «Все, піде справа», – задоволено подумала Маринка. Та раптом – хресь! Дівчинка розгублено глянула на яйце, по якому побігла павутина тріщинок. «Нічого страшного», – заспокоїла бабуся, взяла з її руки тріснуте яйце і покла в лоток справа, зліва стояли ще дев'ять чистеньких, підготовлених для розписування яєць.

Маринка взяла одне з них, старалась тримати його легко-легко, та перестаралась. Неслухняне яйце викотилось з руки, цокнулось об підлогу і, звичайно, розбилось.

З третім, здається, призвичаїлась. Тримала його не надто міцно, але й уважала, щоб воно «не втекло». Спочатку бабуся допомагала їй, тримаючи за онуччину ручку з писачком,

легко водила по яйцю, малюючи воском рівненькі лінії, а коли переконалась, що Маринка все зрозуміла, залишила її орудувати самостійно, а сама сіла у глибоке крісло і взялася за своє плетиво, час від часу поглядаючи на онуку і даючи їй поради. Та невдовзі, втомлена цілоденними клопотами, задрімала. Маринка запримітила це, але вона дуже жаліла бабусю, тому вирішила не турбувати її. «Попробую сама впоратись», – подумала і зосередилась на своїй справі. Писачок не слухався її: лінії виходили криві, квіточки – кострубаті. А тут ще й – хресь!

Поклавши чергове тріснуте яйце в лоток, Маринка зітхнула. Та раптом почула, наче луну, ще одне зітхання. Полум'я свічки затріпотіло, наче від легкого дмухання. Дівчинка озирнулася і... Зовсім поряд за плечем побачила світіння, яке на очах набирало обрисів дивної істоти з крильми. Таких Маринка бачила тільки на бабусиних іконах.

– Ти ангел? – здогадалася вона.

– Так, я – твій Ангел Хоронитель, – відповіла чарівна істота. – Це у мене ти

щоранку і щовечора просиш допомоги.

Цю молитву бабуся навчила Маринку давно, і кожного ранку і вечора дівчинка її промовляла:

*«Ангеле Хоронителю мій,
Ти завжди коло мене стій,
Як удень, так і вночі
Будь мені до помічі».*

– Тобі потрібна зараз моя поміч? – запитав Ангел.

Оговтавшись від здивування, Маринка закивала і вже хотіла розповісти Ангелу про свій клопіт, але той спинив її:

– Знаю, знаю. Я допоможу тобі. Бери в руку яйце і пам'ятай: писанку треба розписувати з любов'ю.

Дівчинка знову кивнула і взяла яйце.

– На мить заплющ очі і подумай про свою маму. Яка вона?

Маринка слухняно заплющила очі і її личко засвітилося:

– Вона добра, лагідна і гарна, як весняні квіти, – прошепотіла дівчинка.

– Тепер грій писачок і починай писати. Думай про свою маму, як ти її любиш, як вона тебе обійме, коли поверенеться, як цілуватиме твоє личко...

Біль у пальчиках кудись подівся, рука Маринки наче сама водила писачком по яйцю, рівненькі лінії, кружельця, ромбики склалися у гарний візерунок.

Через якийсь час дівчинка покрутила яйце в долоні і радісно промовила:

– Все, готово!

– Гарзд, – усміхнувся Ангел. – обережно поклади його і бери інше, будемо розписувати його для тата. Подумай, який твій тато?

Маринка знову заплющила очі...

Плетиво висковзнуло із рук сплячої бабусі і дзенькнуло спицями об підлогу. Бабуся стрепенулася, поозиралася і зупинила погляд на внучці, потім підвелася і підійшла до дівчинки. На лотку перед Маринкою стояли дві писанки готові до забарвлення. Через мить дівчинка підвела оченята:

– Ось, готова і третя. Це для тебе, бабусю, бо я тебе дуже-дуже люблю.

– Молодець, Маринко. Ти в мене розумниця, – бабуся погладила онучку по голівці.

– А я не сама, це мій Ангел Хоронитель допоміг мені. А ще він мені допоміг пригадати мамині і татові обійми й поцілунки. Я так скучила за ними, так давно їх не бачила. А Ангел зробив так, що я відчула, ніби вони поруч.

– Звичайно, моя люба, – бабуся обняла внучку, ховаючи від малої очі, на які набігли сльози. – Він же посланник Божий, який повсякчас буде поруч і завжди допомагатиме тобі подолати усі труднощі й печалі. А мама з татом вже скоро повернуться.

Роман ЗАВАДОВИЧ

Подарунок

Дивне диво, диво з див:
хтось яєчко загубив.

І не в місті, не в селі,
а під лісом у траві,
і не біле – кольорове.

Звірі й птиці із діброви –
жаби, миші, круки й сови,
білка, вовк, ведмідь і лис –
всі походились під ліс.

– Що воно таке? – питають,
вгадують і не вгадують.

Кажуть: – Щоб це не було,
передаймо у село
в подаруночок на свята
чемним хлопцям і дівчатам!

Зайчик кошичка узяв,
писанку туди поклав
і утішно попід ліс
дітям писанку поніс.

Світлана КУЗЬМЕНКО

Маринчина писанка

Як весні раділа

Кожна людська хата, –
До людей зближались
Великодні свята.

Готувались люди –
І дорослі, й діти:
Як же то найкраще
Іх собі зустріти.

У Маринки мама –
Як усе до свята –
Вміє дуже гарно
Писанки писати.

І Маринка маму
Дуже попросила,
Щоб її писати
Писанку навчила.

Сіли мама й доня
Писанку писати.
І матуся доні
Стала повідати,

Що іде Великдень,
Зовсім недалечко,
І чому виходить
Писанка з яєчка.

А на ній всі знаки
Дихають віками,
Іх передавали
Дітям їхні мами.

Ось уже й Великдень
Зовсім недалечко.
У Маринки писанка
Вийшла із яєчка.

Марія ЧУБІКА

Надійшла весна чудова – розбудила все довкола

Так, весна продовжує своє панування, але цього року вона в нас дуже примхлива. Часто випадають холодні дощі, а сонечко рідко дарує нам своє тепло. Відцвіли перші весняні квітки: бриндушки, підсніжники та синьоокі проліски. Пахучі котики уквітчали вербові гілочки, немов нагадують нам, що вже на порозі прекрасне християнське свято – свято Паски. З вірію почали прилітати пташки і далеко роздається їхнє щебетання.

– Бабусю, ану подивись, як гордо походжають у саду чорні, як темна нічка, пташки! – звернувся до мене Андрійко.

– Та це граки, внучку, вони першими повертаються до нас. Це польові птахи, але, мабуть, там не знайшли поживи і завітали сюди.

Як добре, що ми ще наповнили годівнички, – відповіла я, задивившись і собі на пташок.

І справді, вони і жовто-сині синички ласували нашим кормом. Після обіду ми вийшли погуляти в сад, бо сонечко появилось з-за хмар і золотаво усміхалося до нас.

– Лелека, он подивися, чорно-білий лелека! – кричав-радів онучок, який випередив мене.

Я побачила, як, сміливо піднявши голову, ступає довгоногий наш гість, і глипнула на високий бетонний стовп, на якому ще від осені стояло велике гніздо. Там сиділа й відпочивала, мабуть, після довгої дороги самка. Вже кілька років підряд, як вони живуть тут, на стовпі, від весни до осені.

– Бабусю, а по телевізору показували

лелек, які повернулися до нас і їм дали притулок бездомні собаки. Вони навіть ділять з ними їжу. Значить, вони добрі друзі. Не так, бабусю?

– Так, внучку, це добрі собаки. Взаємодопомога існує і між тваринами, – відповіла я і продовжувала: – Через деякий час пташки-самки відкладуть яєчка у своїх гніздах і виведуть малюсіньких голих пташенят. Опісля будуть їх годувати, весь день літати, шукати різну поживу і приносити малюкам, щоб росли-виростали. Вони добрі батьки.

– Бабусю, а хлопці казали, що зозуля не добра мама, це правда? – запитав хлопець.

– Правда, любий, правда. Це тому, що вона відкладає яєчка у чужі гнізда і не дбає про своїх малят. Колись я розкажу тобі про це одну легенду.

Весна завітала і в ліси, де високі стрункі дерева вітають своїх мешканців: ведмежат, які виходять із барлогу, лисенят, які ще вилежуються у кублі, білченят, зайченят і пташок. Вони чекають на своїх мам, які принесуть їм їжу. Ліс наповнюється-оживає. У болотах появляються жаби. Через деякий час уже буде чути їхнє квакання. Сонечко усміхнеться з висоти, ще дужче нагріє землю і до нас повернуться добрі ластівки, зів'ють під стріхою нове гніздечко. Ми будемо сіяти багато різних квітів, щоб літом цвіли й чарували нас своєю красою і п'янким запахом. А ще селяни будуть орати, сіяти кукурудзу, садити картоплю, квасолю і розсаду різних овочевих рослин. Весна все ж таки прекрасна, весела пора!

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ЖИВНИЙ ЧЕТВЕР

*«Свято Пасхи недалечко,
Люди звичай бережуть –
Розмальовують яєчка,
Пишні пасочки печуть.
Святкування йде віками, –
Це такі чудові дні:
В гості йти, під рушниками
Страви нести запашні».*

Н.Б. КУФКО

Одні називають його Великодним, інші Світлим, а ще інші Чистим, Великим або Страсним, а в нас, у Верхнянці, називають його Живним. Ой, що то за радісний день був для нас, дітвори. Хоча дідусь будив нас рано-раненько на зорі і лупив наші голови «лупихою», так ми прозвали «мошинку до стриження», яку батько приніс з фронту. Зціпивши зуби, ми крадькома витирали сльози, щоб дідусь, не дай Бог, не побачив, бо ще може перейменувати тебе з «жовніра» на «шмаркача» і не постриже, а залишить пелехатого, від чого може боліти голова і випадати волосся, бо «Розумне волосся покидає дурну довбню», – пояснював дідусь.

Після нашого «постриження в жовніри» ми купалися в дерев'яному цебрику, поки надворі ще темно, і ворон не бачить купати своїх дітей, бо інакше будеш ходити цілий рік брудним і чорним,

як ворон. Бабуся виносила воду з купелю і виливала в кінці нашого городу, де Пішторська вулиця перехрещувалася з Шушманською, «аби там усе лихо зоставалося», а, повертаючись, шепотіла:

*«Господи Йсусе Христе!
Дорого перехресна!
Дай сили в нужки, у ручки
І розуму у пострижені головки!»*

Коли починало розвиднюватися, дідусь починав «хаяти» надворі, тобто чистити подвір'я і навколо хати, а бабуся наводила порядок в хаті, закликаючи все нечисте, яке «не мало б моци до чистої хижі». Дідусь надворі теж закликав смерть і мороз:

*«Смерте, смерте, і ти, плішивий морозе,
Ідїть у ліси, у шкленїття,
У коріння, у каміння,
Де люде не доходять,
Де кури не докоткодакують,
Де козути не докукурїгують,
Де кози не домекекують,
Де пси не догавкують...»*

А ми в цей час з торбинками через плечі вже співаємо у тітки Пинтихи під вікном:

*«Ко-ко-ко, ме-ке-ке,
Што робите, чи спите?
Дайте кокуц та єйце!...»*

А від Пинтихи до Ціліїхи, а далі – вниз Пішторєю, опісля повертаємо на Шушман, і так – поки не обійдемо весь кут.

Та часто повертались ми з «яєшньою» в торбинках, бо яйце – яйцем, а ми, діти, – дітьми... За забруднені торбинки бабуся гарно дякувала нам і благословляла рушником, куди попало, після чого чемно хрестилася:

«Ану лиш дивися, як спокусили мене, шибеники, на самий святий Четвер Живний, Господи відпусти мені, грішній!»

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

(Продовження з попереднього номера)

У цій справі головне почати, а там, як увійти в смак, можна й три дні плакати. Особливо, як є компанія.

Плачуть вони, плачуть, притомляться, вколють, вдарять один одного – і знову. Нарешті...

– Знаєш, а ти вже менший став, – прошепотів Кося, крадькома озируючись.

– І ти. Мало не вдвічі зменшився. Отой пеньочок тобі по груди був, а зараз вище вух.

– Ох, бідні ми, бідні, – зітхнув Кося і тепер уже щиро заплавав, жаліючи себе. І Колько щиро заплавав.

Та й ти б, мабуть, заплавав, якби раптом меншати став. Це ж таки неприємно. І неприємно, і страшнувато. От чогось більшати, рости – приємно, радісно. А меншати – навпаки, страшно. Так уже в природі заведено.

Плакали Кося й Колько, плакали. Зменшувалися, зменшувалися.

І раптом – наче стрімголов полетіли кудись униз. А навколо них почали стрімко більшати і рости дивовижні зелені дерева, які не мали віт, а тільки величезні соковито-зелені стовбури. А десь високо-високо в небі бовваніла якась чудернацька велетенська гора.

По одному стовбуру повзло якесь неймовірне страховисько, велике, як автобус, яскраво-червоне, з чорними кружалами. По другому стовбуру сунуло інше страховисько з величезними розчепіренними ногами.

Кося й Колько не одразу збагнули, що то ж вони стали такі маленькі, а деревами й страховиськами здаються їм звичайнісінька трава і комахи – сонечко та мурашка. А чудернацька гора – то дуб, під яким вони сиділи.

Хоч і знали, чекали вони цього, але таке воно все було незвично страшне,

що Кося й Колько заціпеніли від жаху. Та й не дивно.

Думаю, що й ти б злякався, якби раптом став меншим за комаху.

Мовчки озиралися вони навколо, не в змозі вимовити й слова.

– А-а, здрастуйте, здрастуйте, дорогі гості! – почувся раптом лагідний сонно-медовий голос.

РОЗДІЛ V

Кося й Колько обернулися на голос.

З-за дерева-травини визирала голова – сіре скуйовджене волосся, сіра патлата борода, великий ніс, схожий на гриб-мухомор, яскраво-червоний з білими цятками, одне око заплющене, друге припружене.

– Здра-а-астуйте! Дуже приємно! Нарешті вас тут ба-а-ачу!

А моя сестра Хропулія запевняла, що нічого у мене з вами не вийде. Будьте ласкаві осюди! – з-за дерева-травини висунулась довга пазуриста лапа, в якій була затиснута велика торба, схожа на портфель.

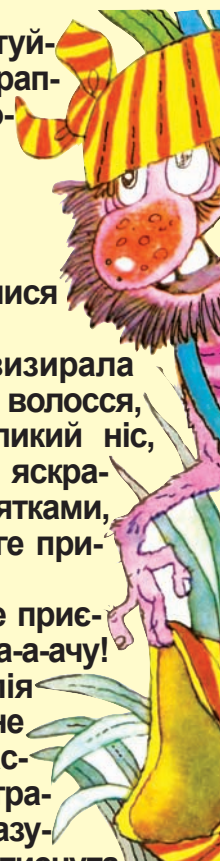
Кося й Колько відчували, що якась владна сила мимохить потягла їх у торбу, наче пилінки в пилосос. Ж-ж-жух! – і вони вже в торбі. Хлоп! – захлопнулася торба.

Ву-у-у! – наче реактивний літак, завило щось, засвистіло, загуло.

І знову – хлоп! – розкрилася торба. І потягло їх з торби назад. Вилетіли вони.

І – прямісінько у м'якеньке павутиння, наче у гамак, потрапили. Загойдалися легко й приємно.

– Вітаю вас, цюці мої, у прекрасній країні Павутинії! – схилився над ними

Ледарило Дурандас.

Бачать – у палаці вони казковому. Колони, люстри, дзеркала, меблі розкішні. Тільки все у безладді і геть усе павутинням сірим засновано.

– Лягайте, відпочивайте і не бійтеся. Нічого страшного у моїй Павутинії немає. Зовсім навпаки. От мене чогось називають злим марудником. Яка дурниця! Ну, який же я злий!.. Я ж добрий. Найдобріший у світі. От самі подумайте! Я ж ніколи нікого не примушую нічого робити. Нічогісінько. У мене ж ні вмиватися навіть не треба, ні зубів чистити, ні зарядки робити, ні уроків, ні домашніх завдань ніяких. Ну, хіба це погано?.. Ви думаєте, хтось щось хоче, хтось щось любить робити? Та ніколи в світі. Всі тільки придурюються, бо перед іншими незручно. А насправді ніхто б нічого не робив, якби можна було. А у мене в Павутинії можна, – і Ледарило Дурандас заспівав-замуликав:

*Люблять
Всі на світі
Байдики бити!
Люблять
Всі на світі
Нічого не робити!
Ой, як гарно,
Ой, як гарно
Солодко дрімати!
Ой, як гарно,
Ой, як гарно
Клопоту не мати!*

*Все покинь,
Одпочинь,
Прошу тебе дуже!
Засинай,
Засинай,
Засинай, мій друже!*

Співаючи, Ледарило Дурандас робив своїми довгими розчепіреними павукастими пальцями кругові рухи над Косою і Кольком, і вони побачили, що з кожного пальця Ледарила снується павутиння. Це павутиння обплутувало їх з голови до ніг. Усе тіло огортала солодка млявість, очі самі собою заплющувалися, і кидало в сон.

– Тільки не спить! Не спить! Заснете – ніколи звідси не виберетесь! Вдавайте, що заснули, але не спить, – почувли вони раптом тихий голос.

Кося й Колько так і зробили. Склепили повіки, удаючи, ніби сплять, а самі напружили всі сили, щоб не заснути.

(Продовження в наступному номері)

Прикмети на Великдень

* Коли на Великдень ясно світить сонце, то через три дні падатиме дощ.

* Де вовк на Великдень зачусь дзвони, то там буде цілий рік крутитися.

* Погода на Великдень завжди така, якою була на Благовіщення.

* Якщо на Великдень сонячно – за 2-3 дні буде дощ, коли ж хмарно і накрапує дощ – на добрий врожай.

* З ким би не зустрівся у цей день, навіть із ворогом, слід похристосуватися, бо гріх не прощати.

* Якщо господар спить у цей день – улітку, коли настане час косовиці та жнив, може налетіти буря і все потолочити. Коли ж спить господиня – поляжуть льон і коноплі.

* Якщо хтось прийде до хати чужий, особливо дівчина чи жінка, – рік буде невдалим для господарів оселі. Тому люди не ходили у гості один до одного.

* Якщо у цей день худоба скуштує чогось освяченого, опівночі, за повір'ям, вона заговорить людською мовою. Тому не рекомендувалося давати освячене котам та собакам, оскільки вони живуть під одним дахом із людиною, знають багато людських таємниць і можуть «розбрехати на все село».

* Якщо у перший день Великодня щось позичити чи дати комусь із хати – оселю полишить добро.

Кубинська народна казка

Негр, білий і сорокарогий олень

Жили-були колись два куми – один білий, а другий чорний. Якось вирядились вони по дрова й, переходячи через гору, натрапили на оленя, який застряг рогами в розгіленні дерева. Роги його налічували сорок ріжків; олень був старий і дуже гарний. З багаторогих оленів подибуються двадцяти-п'ятирогі, щонайбільше тридцятирогі і то неживі, бо живими таких ще ніхто не ловив.

– Куме, забиймо цього оленя, – каже негр. А білий у відповідь:

– Ти що – дурний, куме? Таж ми станемо мільйонерами, маючи живого сорокарогого оленя й показуючи його за гроші. В наших руках ціле багатство...

Врешті білий переконав негра, і негр уже уявляв себе багатієм. Вони відразу повернулися додому і побудували загін. А сусідам сказали, що зараз приведуть сорокарогого оленя. І знов подалися через гору, знайшли оленя там, де й залишили його, залигали міцною вірьовкою, яку прихопили з собою, й гарно зав'язали її,

щоб не втік. Негр знай примовляв:

– В'яжи добре, куме, щоб він не дременув, щоб налигач тримався і не сприснув!

Потім прив'язали другий кінець вірьовки до шиї коня. Та щойно вони вивільнили роги оленя, як той побіг

схилом угору, потягнувши за собою коня. А негр кричав: «Тримай, куме, тримай міцніше, бо втече!» Проте кінь волікся слідом, вірьовка душила його, і їм нічого не залишалось, як перерубати її. Коли ж негр побачив, як олень стрілою помчав угору, то знову закричав: «Бач, як летить, кумцю! Пропала вірьовка! Казав же я тобі, що краще забити його та попоїсти печені. Недарма ж кажуть, що краще синиця в жмені, аніж журавель у небі!»

І обидва стали бідкатися, що їм так не пощастило, до того ж вони не знали, як дивитимуться тепер в очі своїм сусідам, яким

розбовкали про сорокарогого оленя.

Хоч-не-хоч, а довелося сердегам вертатися додому, похнюпивши голову й голіруч.

Загадки

У бочечки біленької
Сучечка ні одньогого,
Ані обручика,
Ні дна –
І хоч би клепочка одна!
(аґґґ)

Виростає шкода
На кінці города,
Хто до неї доторкнеться,
Як ужалений
Сахнеться.
(рґґґґґ)

Вишні росами вмивались,
Чепурились, наряджались.
В білі вбралися сорочки –
Звеселилися садочки.
(Цґґґ)

Що за струмінь-водоспад?
В спеку кожен йому радий;
В нашім парку – гарний, гожий –
Веселить він перехожих.
В'ються вгору води потоки,
Краплі бризкають нівроку...
Знають Юля та Роман,
Ця загадка про...
(нґґґґґ)

У білій одежині,
В хустині зелененькій
Сумує край стежини
Тонесенька Оленка.
(Вґґґґґ)

Сторінка народознавства

Чистий четвер

Чистий четвер (цього року 2 травня) – це день весняного очищення. Ще вдосвіта, до східсонця селяни чистили в стайнях, коморах, на подвір'ї, в хатах – все повинно бути чистим і виглядати по-святковому. В саду і на городі господар згрібав на купу торішнє листя, бадилля бур'янів і підпалював – «щоб очистити землю від морозу, зими, смерти і всякої нечисти». Робилося це з спеціальним заклинанням:

*«Смерте, смерте, іди на ліси,
іди на безвість, іди на моря.
І ти, морозе, великий і лисий,
не приходь до нас із своєї комори.
Смерть з морозом танцювала,
танцювала і співала,
і за море почвалала!»*

Існує повір'я, що в Чистий четвер до східсонця ворон носить з гнізда своїх дітей купати в річці. Хто скупається раніше від воронячих дітей, той буде здоровий протягом цілого року. Хворі люди купалися, бувало, вночі – «поки ворон дітей не купає», щоб очиститись від хвороби. Викупавшись, хворий набирив з свого купелю відро води, ніс ту воду на перехресну дорогу і виливав – «щоб там усе лихо зоставалося».

У Чистий четвер господині поруч з іншою роботою готували сіль для великоднього столу. Вони брали грудку солі, загортали її в ганчірку і клали у піч. Коли ганчірка вже обгорить, сіль збирали і зберігали до Великодня. Вранці на Великдень, як прийдуть з церкви і сядуть за стіл розговлятися, господар клав цю сіль на хлібину і все це ставив на покутті під образами. Цю сіль зберігали і давали худобі при шлункових недугах.

Ввечері в церкві відправляються «страсті». Колись у наших селах, та і по містах, люди намагалися зберігати урочистий спокій і додержувати тиші: ні сміху, ні співів, ба навіть голосних розмов на вулицях у час, коли в церкві читалися євангелії, чути не було.

Люди, повертаючися з церкви, намагалися

донести додому «страсну» свічку так, щоб вона не погасла. Полум'ям страсної свічки випалювали (вірніше – викопчували сажею) хрест у хаті на сволиці – «щоб лиха нечисть хату минала». Хворі на пропасницю шкребли сажу з «страсного хреста», розводили в свячній воді і пили, як ліки.

Якщо полум'ям страсної свічки випалити хрест на воротах, то в двір не забіжить «поганий собака», тобто «нечиста сила», що в цей вечір бігає по землі, взявши на себе таку подобу.

Страсна свічка в народному віруванні мала велику магічну силу. Народ вірив, що ця свічка в скрутний час стає людям у пригоді; її запалювали перед святими образами, коли на мешканців дому нападав страх. Так, під час великої грози запалювали страсну свічку, «щоб грім хати не спалив». Тому страсна свічка ще називалася «громичною» або «громицею». Запалювали цю свічку і при тяжкій хворобі людей або худоби, давали в руки вмираючому. Пасічники з цією свічкою ходили до бджільника. В день Стрітіння, коли «зима з літом зустрічається», запалювали «громичну» свічку – «щоб літо зиму побороло».

У Карпатах Чистий четвер називали ще «живим», а тому гуцули з цієї нагоди розпалювали вогонь і тримали його доти, доки не вигонили тварин на пасовиська. Ним окурювали домашню скотину від злих духів. Ввечері після відправи у церкві люди запалювали свічки і намагалися принести «живий» вогонь до хати, щоб зробити кіптявою на сволиці чорний хрестик

На Покуті у Великий четвер дівчата заворожують собі красу. Вони збираються перед свитанком на берегах рік та озер і там чекають сходу сонця. Як тільки сонце вийде за обрій, дівчата роздягаються, розпускають коси і стрибають у воду, примовляючи:

*Водане, на тобі русу косу,
Дай мені дівочу красу!*

І граємося, і вчилися!

Свято ВЕЛИКОДЕНЬ

(Українські християнсько-народні традиції)

1. Уважно прочитайте (прослухайте) віршик:

*Верба б'є, не я б'ю,
За тиждень – Великдень.
Уже недалечко
Червоне яєчко!
Лоза б'є, не я б'ю,
За тиждень – Великдень.
Будь здоровий, як вода,
І багатий, як земля.*

2. Чи відомий у вашій місцевості такий чи подібний цьому віршик? Якщо не відомий, то вивчіть поданий вище.

3. У яку неділю освячують у церкві зелені вербові (лозові, бечкові) гілки, роздають їх прихожанам, які оздоблюють ними домівки (з якою метою?) і злегка вдаряють ними одні одних (чому саме?). Зверніть увагу на рядки віршика з побажаннями: «Будь здоровий, як вода, / І багатий, як земля».

4. Чи знаєте ви, з яким моментом життя Ісуса Христа пов'язана вербна (бечкова) неділя?

5. У тиждень після вербної неділі три останні дні напередодні Великодня (четвер, п'ятниця та субота)

люди вважали жалобливими, «бо Ісус Христос покутував за наші гріхи». Що саме сталося з Ісусом Христом у ці дні? Які обряди й дієства, пов'язані з цими днями, ви знаєте?

6. Прочитайте (прослухайте) віршик «Воскресний дзвін»:

*Задзвонив воскресний дзвін –
І розкрились квіти,
Иде народ з усіх сторін –
Як же не радіти?*

*На травичці веснянки
Там виводять в свято –
Не пізнати: чи квітки,
Чи в квітах – дівчата?*

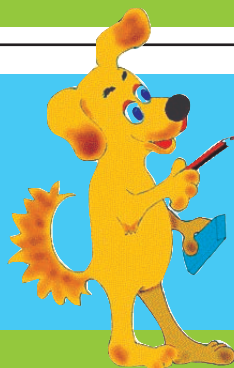
7. Коли і яку знаменну подію сповіщає воскресний дзвін?

8. Як вітаються люди після Воскресіння Ісуса Христа?

9. Як проходить у вас свято Великодня, Воскресіння Ісуса Христа?

10. Чи виконують у вас дівчата на Великодень танці-веснянки, чи граєте ви у Великодні ігри? Спробуйте і ви вивчити і виконати деякі з них, як «Вербовая дощечка», «Зеленії огірочки», «Подольночка», «Зельман», «Мак» чи інші.

Подав І. Ребошанка

Розмаляй сторінку

Христос Воскрес!

Спокійно

Слова Катерини ПЕРЕЛІСНОЇ

Хри - стос Во -скрес! У -се ра - ді - є, смі -єть -ся со-неч-ко з не-

бес, Про - зо-ра рі-чеч-ка ле - лі - є – Хри -стос Вос-

рес! Хри-стос Вос - крес!

Христос Воскрес! Усе радіє,
Сміється сонечко з небес,
Прозора річечка леліє –
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!

Пташки співають в полі, в лісі,
І дзвонить дзвін аж до небес,
Де білі хмарки розпливлися, –
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!

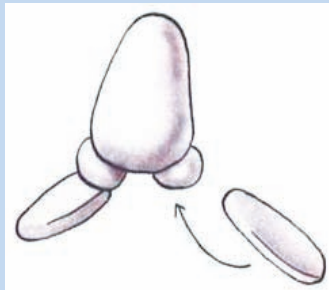
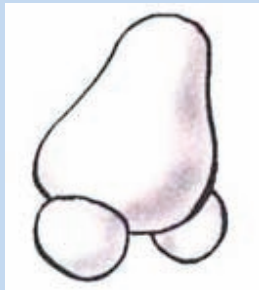

Зроби власними руками!

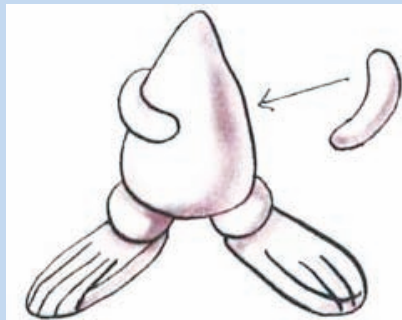
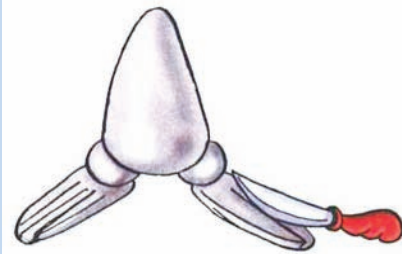
Зайчик із морквиною

1. Сьогодні зробимо зайчика з пластиліну. Для цього зробить тулуб, прикріпите до нього дві кульки, а до них – дві сплю-

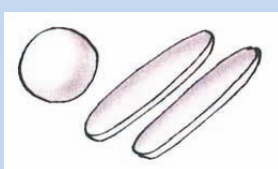
щені ковбаски. Ось вам і довгі заячі лапки!

2. Придайте всій фігурі зайчика стійкості.

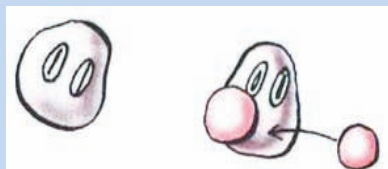

Ножем намітьте пальчики.

3. Тепер прикріпите передні лапки із тоненьких ковбасок.

4. Скатайте кульку – це буде голова зайчика. Зліпите вухка – дві сплющені ковбаски.

5. На мордочку зайчика прикріпите очі з коротеньких жгутиків. На них кінцем олівця накресліть вертикально зіниці. Нижче, ледь прикриваючи очі, наліпите дві рожеві кульки. Це щічки.

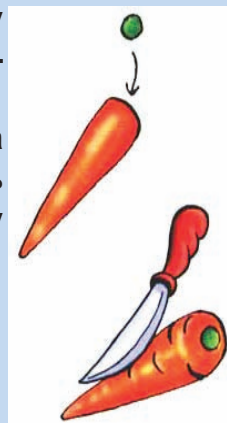
6. Поверх рожевих щічок наліпите носик

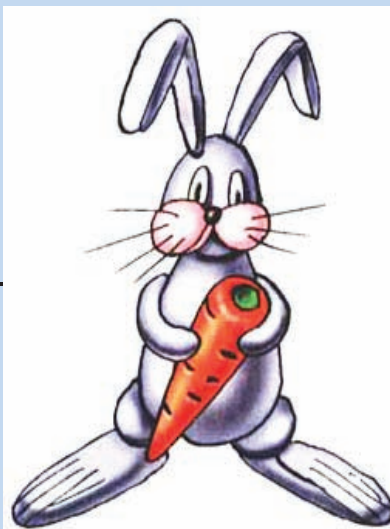
з маленької кульки. Прикріпите вухка. Щоб вухка не відвалювалися, проткніть їх в основі гострим кінцем олівця. Проткніть щічки олівцем, щоб визначити вуса. Одне вухко можна зігнути – так заєць буде виглядати набагато виразніше.

8. Приєднайте голову до тулуба, а ззаду приліпите хвостик.

9. Зліпите морквинку, на тупий кінець прикріпите маленьку приплюснуту

кульку зеленого кольору. Ножем зробіть на морквинці поперечні надрізи і покладіть морквинку зайчику в лапки.

Переклад
Людмили Дорош

Українські народні ігри та забави

ЛЕДАЧИЙ ГРИЦЬ

1. *Иди, Грицю, до роботи!
В Гриця пірвані чоботи.
Грицю, Грицю, до телят!
Гриця ніженьки болять.*

2. *Грицю, Грицю, молотити,
Гриць нездужає робити.
Грицю, Грицю, врубай дров!
А Гриць щось-то нездоров.*

3. *Грицю, Грицю, ходи їсти!
Пожеди – мушу собі сісти.
Як наш Грицько собі сів,
Пирогі всі з миски з'їв.*

1. Діти стають в подвійне коло, обличчям один до одного. Одне коло віддалене від другого на 4-5 кроків. Діти середнього круга є «Грицьками».

Всі починають співати і діти крайнього (першого) кола йдуть уперед, подають руки навпроти своїм товаришам і тягнуть їх до роботи, однак Грицьки відпираються.

До слів «В Гриця пірвані чоботи» Грицьки підносять раз ліву ногу вперед, другий раз – праву, а діти іншого кола одночасно підстрибують то на лівій, то на правій нозі, відступаючи назад, і стають на свої місця.

До слів «Грицю, до телят» – перші кличуть Грицьків, махаючи лівою рукою. При словах «В Гриця ніженьки болять», Грицьки ступають вперед і вдають, що кульгають на ногу.

2. Крайні смикають Грицьків за рукави, опісля відступають назад і виконують рух молотби. Грицьки сідають та з місця не рухаються.

До слів «Грицю, Грицю, врубай дров» крайні вдають рухи рубання дров.

3. Діти крайнього колеса кличуть Грицьків і кивають правою рукою. Тепер уже Грицьки встають, ідуть кілька

кроків уперед, присідають «по-козацьки», тримають ніби миску і їдять то однією, то другою рукою пироги.

Після цього гравці крайнього кола нападають на Грицьків, котрі зриваються і розбігаються.

Коли крайні гравці половлять усіх Грицьків, то вони міняються ролями і гра починається спочатку.

ЯЩУР

Збираються дівчата. Одну з гурту обирають за ящура, інші беруться за руки, водять хоровод і співають:

Ой не сиди, ящуре,

В гороховім місті,

Май собі дівку,

Як перепілку,

Котру маєш,

Собі забираєш.

Як не ймеш,

Зараз вмреш.

Завтра поранку

Сховаєм у ямку.

Пирогів напечем,

Ящура пом'янем.

А ти таки, ящуре,

Не соромайся,

Котрійсь пані поклоняйся.

Чи старій, чи малій,

Чи мені, молодій.

Переспівавши, зупиняються, і ящур вибирає котрусь із дівчаток і кланяється їй. Дівчина дає якийсь подаруночок. Діти продовжують гру, поки ящур не обере кожну з учасниць гри й отримає подарунки. Потім дівчата починають по черзі просити подарунки у ящура:

Ящурочку, голубочку,

Оддай мою худібочку,

Що я пряла, заробляла,

Із ящуром прогуляла.

Ящур намагається розсмішити дівчину, а та повинна дивитись в очі й не засміятись, бо інакше ящур не віддасть подарунок.

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Бує весна. Вкрились поля зелен-травою, черешні білим шумовинням, а сади – рожевим. Розгомонілись струмки, озвались голосисто пташині зграї, защебетав соловейко. І весь світ став радісним, сонячним. І сонце веселіє. І всі ми радіємо йому. А незабаром Вербова Неділя, Великдень. Христове воскресіння. Писанки, галунки, паска.

Зі святом вас! Хай вам щастить! Міцного вам здоров'я, наснаги і радості!

Учні восьмирічної школи села Верхня Рівна

Келін Семенюк, 9 років,
с. Верхня Рівна

Мар'ян Брашовяну та Радун Мірел Чурел